

La roba d'abans i el seu manteniment

En els procediments de conservació del vestit tornen a aparèixer dues de les bases econòmiques del sistema tradicional: el reciclat i la conservació de les matèries primeres elaborades (tela, llana), pràctiques i hàbits justificats per la dificultat del transport i per l'escassa producció. I qui sap si això podria també explicar en part per què les modes indumentàries canviaven tan lentament.

El reciclat de la indumentària estava, en part a càrrec d'especialistes -dones-, cosidores o costureres, sovint ambulants o almenys que treballaven per les cases, encarregades de repassar la roba, apedaçar, ajustar la roba de pares a fills o de germans grans a menuts, convertir roba de vestir usada en roba de faena "nova", o simplement apanyar esgarrons i forats. També tenien un cicle establert, sovint setmanal, i acudien a casa de clients fixos, on solien tindre dret a esmorzar, dinar o berenar, segons l'horari.

Hi havia igualment sastres ambulants, que anaven caminant de lloc en lloc, carregats amb teles noves, i a voltes amb la màquina de cosir penjada a l'esquena: passaven cada dos o tres anys per masades i alqueries, i solien repassar i restaurar la roba envellida i en casos excepcionals previsió d'un casament i fer un vestit nou als hòmens de la casa.

El paper de les rentadores de roba, especialment a les viles i ciutats, era absolutament fonamental. En alguns casos, es tractava de dones de pobles de la rodalia, especialitzades com a bugaderes organitzades de les famílies urbanes mitges i altes. Vegem un dels casos de què tenim notícia més concreta (gràcies, en gran part, a informacions recollides per FREDERIC MARTÍNEZ): l'organització de la bugaderia a la ciutat d'Alacant.

Les bugaderes vivien en pobles molt prop de la ciutat, com Sant Vicent Del Raspeig i partides properes. Les dones anaven a Alacant el dilluns, en colles de tres o quatre, en un carro, per poder pagar entre totes el viatge. Cada dona rentava la roba d'una dotzena de cases; per reconèixer, els diferents propietàries marcaven amb fil, i amb diferents combinacions de punts, de barres, de creus, les diverses peces de roba, que juntaven totes en grans cistelles. Marcaven la roba amb fil blau, o millor encara roig, que són colors resistents a les successives rentades.

Passaven la nit a Alacant (en algun hostel especialitzat en acollir bugaderes, com l'Hostal de la Basseta, o l'Hosta del Tio Pere), i tornaven la roba els divendres, sense planxar, però plegada en cistelles amples i baixes.

Per llavar la roba solien gastar barrella i sabó. La barrella -producció característica local, que produeix sosa i que hom gasta també en la fabricació del vidre, era bollida en aigua, o a voltes la cremaven i les

cendres eren dissoltes en aigua.En tots dos casos, hom deixava reposar l'aigua i després la colaven.

Posaven la roba tot un dia a remulla en eixa aigua de barrella, i després la rentaven a mà, amb sabó, amb un gran esforç físic, pegant dos o tres rentades, si la roba era blanca, per tal d'emblanquinar-la més. Finalment, la deixaven al sol, cosa que n'augmentava encara la blancor.

Les planxadores, en viles i ciutats, solien tindre botigues obertes on planxaven la roba blanca, banyant-la amb midó, i passant per damunt planxes de ferro calfades en una estufa de carbó, o bé plenes de carbons. Hi havia tècniques i ferramentes especials per fer corbes i revoltes de les puntes i randes. Les cases riques solien tindre planxadora a casa, i de vegades, dones que acudien a rentar la roba a domicili.

por Vicent Català
Restaurador de muebles
Tel: 679 851 122